

Bölüm 3

SOSYAL FİNANSMAN VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ ÜZERİNE EKONOMETRİK BİR ANALİZ

Aslı AFŞAR¹

Giriş

Sosyal finansman, temel olarak sosyal, kültürel ya da çevresel etkinliğe aktarılan kaynak olarak tanımlanabilir ancak bunun da ötesinde yeni bir finansman modeli ve yaklaşımıdır. Terim olarak yeni olmakla birlikte, sermayenin sosyal ve finansal değer yaratma için yatırımı çok eski tarihlere dayanmaktadır. Dini kurumlar, kooperatifler ve sendikalar yüzyıllardır toplumsal amaçlarla sermaye işletmektedirler.

Sosyal finansmanın temel ilkeleri, sorumluluk, şeffaflık ve işbirlikçi yönetişimin yanı sıra, reel ekonominin finansmanı ve kârların adil bir şekilde tahsis edilmesidir. Sosyal finansmanın birincil amacı kâr değildir, fon verenler ve alanlar arasındaki ilişkilerin dayanak noktasında dayanışma ve karşılıklılık vardır. Öncelikli amacı kâr olmadığı için sosyal yatırım desteği alan sosyal girişimlerin mutlaka sosyal etkilerini ölçümlenmeleri ve şeffaf bir şekilde raporlamaları beklenir.

Dünyada, sosyal finansman piyasası 1990'ların sonunda oluşmuştur, bu yüzden kısa bir süredir büyümektedir. Piyasa hala erken aşamadadır, ancak bugün yatırımcılar ve yatırımcılar için aracı olarak hareket eden bir dizi sosyal finans kuruluşuyla birlikte bir ürün yelpazesi gelişmiştir. Türkiye'de sosyal finansman kavramı çok yenisidir ve diğer ülkelere nazaran çok iyi anlaşılabilmiştir. Ayrıca, gelişmiş ülkelerdeki sosyal girişimcilere yönelik destek mekanizmaları bulunmamaktadır.

Bu çalışmada 24 AB ülkesi için 2015-2017 yılları arasında gerçekleştirilen sosyal finansmanlar ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki, panel veri analizi ve buna bağlı olarak rassal etkiler ve sabit etkiler modelleri aracılığıyla tahmin edilmiştir. Sosyal finansmanın yeni gelişimi ve sınırlı bir veri tabanına sahip oluşu dikkate alındığında çalışma bir başlangıç niteliğinde olsada literatürde ileriki süreçte daha geniş veri tabanıyla yapılacak çalışmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

Sosyal Finansman

Sosyal finansman, finansal getiri ile birlikte, toplum, çevre ya da sürdürülebilir kalkınma üzerinde olumlu etkilerin üretilmesini gerektiren projeler ve girişimlerin finansmanı için alternatif kredi ve yatırım yaklaşımlarıdır (Bishop ve Green, 2010; Nicholls, 2010a; 2010b). Sosyal finansman terimi yeni olmakla birlikte, sermayenin sosyal ve finansal değer yaratma için yatırımı tarihsel köklere sahiptir. Dini kurum-

¹Doç.Dr., Anadolu Üniversitesi, aafsar@anadolu.edu.tr

Sonuç

Yeni bir finansman modeli ve yaklaşımı olarak sosyal finansman, son yıllarda, hükümetlerden, ana akım finans piyasalarına, toplumun geniş kesimlerinde çeşitli paydaşların ilgisini çekmeye devam etmektedir. Dünyada sosyal finansman piyasasının boyutu ve kapsamı ile ilgili veriler hala sınırlı olsa da piyasa potansiyelinin önemli olduğu tahmin edilmektedir.

Sosyal finansman toplumun ihtiyaç duyduğu ekonomik, ekolojik, çevresel ve sosyal sürdürülebilirliği için gerek duyulan finansal kaynakların tedarik edilmesini sağlamaktadır. Böylelikle sosyal finansman kaynaklarından sağlanan fonlar kalıcı olarak çözülmesi gerekli toplumsal, sosyal ve çevresel sorunların azaltılmasının yanı sıra ekonomide katma değer yaratarak ekonomik büyümeye de katkı sağlamaktadır.

Çalışmada 24 AB ülkesi için 2015-2017 yılları arasında sosyal finansmanlarının ekonomik büyüme üzerindeki etkisi panel veri analizi ve buna bağlı olarak rassal etkiler ve sabit etkiler modelleri aracılığıyla tahmin edilmiştir. Yapılan çalışmada sosyal fonların kullanımına ilişkin katsayı istatistiki olarak anlamlı ve pozitif bulunmuştur. Elde edilen bu sonuç sosyal fonların; çevresel, kültürel ve sosyal etkilerinin yanı sıra ekonomik büyümede artış yönlü etki yaratma potansiyeli olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla sosyal finansmanın ekonomilere yarattığı sosyal etkiyle birlikte hızlı büyüme gibi ekonomik bir faydası da olmaktadır. Ele alınan bir diğer değişken olan işgücü değişkeni ise istatistiki olarak anlamlı ve negatif bulunmuştur. Verimsiz bir işgücünün artış göstermesi, ekonomik büyümeye olumsuz bir katkı yapması beklenen bir durumdur. Çalışmada kullanılan son değişken ise reel sabit sermaye yatırımlarıdır. Bu değişken ise çalışmada istatistiki olarak pozitif ve anlamlı bulunmuştur.

Bu çalışmada elde edilen bulgular, sosyal finansman kaynaklarının artırılması durumunda, ekonomide katma değer yaratma suretiyle ekonomik büyümenin artışına katkı sağlayacağını ifade etmektedir.

Kaynakça

- Adler, P. S., & Kwon, S. W. (2002). Social Capital: Prospects For A New Concept. *Academy of Management Review*, 27(1), 17-40.
- Anderson, B. B., & Dees, J. G. (2006). Rhetoric, Reality, and Research: Building A Solid Foundation For The Practice of Social Entrepreneurship. *Social Entrepreneurship: New Models Of Sustainable Social Change*, 144-68.
- Artis, A. (2017). Social and Solidarity Finance: A Conceptual Approach. *Research in International Business and Finance*, 39, 737-749.
- Baltagi, B. (2001). *Econometric Analysis of Panel Data*. John Wiley & Sons.
- Baltagi, B. (2005). *Econometric Analysis of Panel Data*. John Wiley & Sons.
- Barigozzi, F., & Tedeschi, P. (2014). Credit Markets With Ethical Banks And Motivated Borrowers. *Review of Finance*, 19(3), 1281-1313.
- Becchetti, L., Garcia, M. M., & Trovato, G. (2011). Credit Rationing and Credit View: Empirical Evidence From An Ethical Bank in Italy. *Journal of Money, Credit and Banking*, 43(6), 1217-1245.
- Benedikter, R. (2011). Social Banking And Social Finance. In *Social Banking And Social Finance* (pp. 1-128). Springer, New York, NY.
- Bishop, M., & Green, M. (2010). *Philanthrocapitalism: How Giving Can Save The World*. Bloomsbury Publishing USA.

- Brandstetter, L., & Lehner, O. M. (2015). Opening The Market For Impact Investments: The Need For Adapted Portfolio Tools. *Entrepreneurship Research Journal*, 5(2), 87-107.
- Buttle, M. (2007). 'I'm Not in It For The Money': Constructing and Mediating Ethical Reconnections in UK Social Banking. *Geoforum*, 38(6), 1076-1088.
- Crespo, R. F. (2013). Economic Activities. In *Philosophy of the Economy* (pp. 105-115). Springer, Cham.
- Çetin, R. (2013). Ekonomik Özgürlüğün Gelir Düzeyi Üzerindeki Etkisinin Panel Veri Analizi Yöntemiyle İncelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 8(2), 37-47.
- Di Domenico, M., Haugh, H., & Tracey, P. (2010). Social Bricolage: Theorizing Social Value Creation in Social Enterprises. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 34(4), 681-703.
- Eames, S., Terranova, V., Battaglia, L., Nelson, I., Riesenberg, C., & Rosales, L. (2014). A Review of Social Impact Bonds: Financing Social Service Programs Through Public-Private Partnerships, *University of Texas Working Paper* (No. 02).
- Ederly, Y. (2006). Ethical Developments in Finance: Implications For Charities and Social Enterprise. *Social Enterprise Journal*, 2(1), 82-100.
- Edwards, M. (2009). Why 'Philanthrocapitalism' is Not The Answer: Private Initiatives and International Development. *Doing Good or Doing Better*, 237.
- Emerson, J. (2003). The Blended Value Proposition: Integrating Social and Financial Returns. *California Management Review*, 45(4), 35-51.
- Ergen, Z., & Durak, B. (2016). Bazi Sosyal Problemlerin Çözümünde Alternatif Bir Finansman Kaynağı: Sosyal Etkili Tahvil Programları. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 36-54.
- Fetherston, J. (2014). Social Finance Sorting the Hope from the Hype. *Kennedy School Review*, 14, 28-32.
- Geobey, S., Westley, F. R., & Weber, O. (2012). Enabling Social Innovation Through Developmental Social Finance. *Journal of Social Entrepreneurship*, 3(2), 151-165.
- Gujarati, D. N., (1999). Temel Ekonometri, (Çev. Ü. Şenesen, G. G. Şenesen), İstanbul, Literatür Yay.
- Gundry, L. K., Kickul, J. R., Griffiths, M. D., & Bacq, S. C. (2011). Creating Social Change Out Of Nothing: The Role Of Entrepreneurial Bricolage in Social Entrepreneurs' Catalytic Innovations. In *Social and Sustainable Entrepreneurship*, Emerald Group Publishing Lmt, 1-24.
- Hausman, J. A. (1978). Specification Tests in Econometrics. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 1251-1271.
- Hawken, P., Lovins, A. B., & Lovins, L. H. (2013). *Natural Capitalism: The Next Industrial Revolution*. Routledge.
- Huybrechts, B., & Nicholls, A. (2012). Social Entrepreneurship: Definitions, Drivers and Challenges. In *Social Entrepreneurship and Social Business*, Gabler Verlag, 31-48.
- Joy, I., de Las Casas, L., Rickey, B., & Capital, N. P. (2011). Understanding The Demand For And Supply Of Social Finance. London: *NESTA and New Philanthropy Capital*.
- Martin, R. L., & Osberg, S. (2007). *Social Entrepreneurship: The Case For Definition*. Stanford, CA: Stanford Social Innovation Review, 5(2), 28-39.
- Martin, M. (2013). Status Of The Social Impact Investing Market: A Primer. *Impact Economy*. Accessed May, 20, 2014.
- McWade, W. (2012). The Role For Social Enterprises and Social Investors in The Development Struggle. *Journal of Social Entrepreneurship*, 3(1), 96-112.
- Milano, R. (2011). Social Banking: A Brief History. *Social Banks and The Future of Sustainable Finance*, 64, 15-47.
- Moore, M. L., Westley, F. R., & Nicholls, A. (2012). The Social Finance And Social Innovation Nexus. *Journal of Social Entrepreneurship*, 3:2, 115-132.
- Mulgan, G., Reeder, N., Aylott, M., & Bo'sher, L. (2011). Social Impact Investment: The Challenge and Opportunity of Social Impact Bonds. *Young Foundation*, 1-38.
- Nicholls, A., & Pharoah, C. (2007). The Landscape of Social Finance. *Skoll Centre for Social Entrepreneurship Research Paper*.
- Nicholls, A. & Young, R., (2008). Introduction: The Changing Landscape of Social Entrepreneurship. In *Social Entrepreneurship: New Models of Sustainable Social Change*. Oxford University Press.
- Nicholls, A. (2010a). The Institutionalization of Social Investment: The Interplay of Investment Logics and Investor Rationalities. *Journal of Social Entrepreneurship*, 1(1), 70-100.
- Nicholls, A. (2010b). The Legitimacy of Social Entrepreneurship: Reflexive Isomorphism in A Pre-Paradigmatic Field. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 34(4), 611-633.
- OECD, 2015. Social Impact Investment: Building the Evidence Base. OECD Publishing, Paris.

Pandey, S., Cordes, J. J., Pandey, S. K., & Winfrey, W. F. (2018). Use of Social Impact Bonds To Address Social Problems: Understanding Contractual Risks and Transaction Costs. *Nonprofit Management and Leadership*, 28(4), 511-528.

Rizzi, F., Pellegrini, C., & Battaglia, M. (2018). The Structuring of Social Finance: Emerging Approaches For Supporting Environmentally and Socially Impactful Projects. *Journal of Cleaner Production*, 170, 805-817.

Sandalcılar, A. R. (2012). BRIC Ülkelerinde Ekonomik Büyüme ve İhracat Arasındaki İlişki: Panel Eş-bütünleşme Ve Panel Nedensellik. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(1), 161-179.

San-Jose, L., Retolaza, J. L., & Gutierrez-Goiria, J. (2011). Are Ethical Banks Different? A Comparative Analysis Using The Radical Affinity Index. *Journal of Business Ethics*, 100(1), 151-173.

Schinckus, C. (2017). Financial Innovation As A Potential Force For A Positive Social Change: The Challenging Future of Social Impact Bonds. *Research in International Business and Finance*, 39, 727-736.

Sosyal Finansman Rehberi (2017). Mikado Sürdürülebilir Kalkınma Danışmanlığı, KUSIF Yayınları, İstanbul.

Stiglitz, J. E., & Weiss, A. (1981). Credit Rationing in Markets With Imperfect Information. *The American economic review*, 71(3), 393-410.

Varga, E., & Hayday, M. (2016). A Recipe Book for Social Finance—A Practical Guide on Designing and Implementing Initiatives to Develop Social Finance Instruments and Markets. *European Commission*, Luxembourg.